

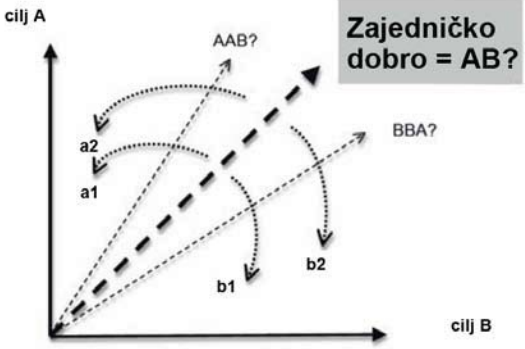
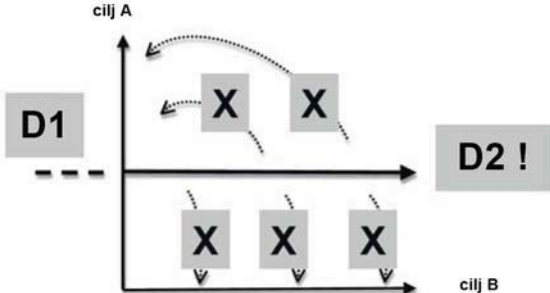
Radni materijal za učenike 3.5

Pojam zajedničkog dobra: zaštitni znak demokracije i diktature

La multitude qui ne se réduit pas à l'unité est confusion; l'unité qui ne dépend pas de la multitude est tyrannie.

[Različitost koja se ne može svesti na jedinstvo je konfuzija;
jedinstvo koje zanemaruje različitost je tiranija.]

Blaise Pascal (1623-62.)

Pregovaranje o zajedničkom dobru u pluralističkim demokracijama	Nametanje zajedničkog dobra u autoritarnoj vladavini i diktaturi
	
U pluralističkim demokracijama, zajedničko dobro se dogovara u pregovorima i zagovara. Nitko unaprijed ne zna rezultat (AB?). To često uključuje pokušaj i pogrešku pa se odluke mogu, a ponekad i trebaju ispraviti. Politika je proces kolektivnog učenja kroz kontroverzne rasprave; na koncu mora biti donijeta odluka.	D1: božanskom spoznajom ili znanstvenom analizom (npr. marksizam–lenjinizam) zajedničko dobro se može objektivno definirati. Samo vladajuća elita je za to sposobna (D2!). Zajedničko dobro opravdava sva sredstva, uključujući silu, da bi se savladao otpor i suprotstavljanje (X). Kritičari “D1” ili “D2!” se proglašavaju neprijateljima.
U pluralističkim demokracijama, grupe promiču različite ciljeve, interese i vrijednosti (ciljevi A i B). Svaka grupa zagovara svoje ciljeve (a1, a2, b1, b2), nastojeći utjecati na konačnu odluku u svoju korist (AAB? – BBA?). Pluralizam potiče natjecanje i borbu mišljenja. Slobodni mediji podržavaju žustre rasprave.	U diktaturama, grupe ili pojedinci koji promiču neku alternativu ili iznose kritiku bivaju ušutkani (simbol X). Pravo na sudjelovanje daje se samo pristalicama režima. Mediji se cenzuriraju. Vladar odlučuje koji problemi, interesi ili ciljevi postaju dijelom političkog programa.
Borba mišljenja se smatra nužnom i produktivnom da bi se postigao dogovor i kompromis. Odluke podliježu kritičkom preispitivanju.	Pristanak nameće i unaprijed definira vladar. Smatra se da borba mišljenja izaziva nesklad i opasna je, jer se teško nadzire.